

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

2003

Na temelju članka 15. stavka 1. podstavka 1. Zakona o hrani (»Narodne novine« broj 46/07, 55/11), ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donosi

PRAVILNIK

O PRIRODNIM MINERALNIM I PRIRODNIM IZVORSKIM VODAMA^[1]

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Pravilnika

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom propisuju zahtjevi kojima moraju udovoljavati prirodne mineralne i prirodne izvorske vode pri korištenju, obradi i stavljanju na tržište, a odnose se na:

- fizikalna, kemijska, fizikalno-kemijska i senzorska svojstva te sastav;
- dozvoljene tehnološke postupke obrade;
- analitičke metode;
- dodatne zahtjeve označavanja;
- mikrobiološke kriterije.

(2) Ovim se Pravilnikom propisuje postupak koji je potrebno provesti prije stavljanja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode na tržište.

Članak 2.

Odredbe ovog Pravilnika ne primjenjuju se na:

- vode koje su medicinski proizvodi definirani Pravilnikom o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje gotovog lijeka u promet (»Narodne novine« broj 113/08, 155/09)^[2],
- prirodne mineralne vode koje se koriste na izvoru u ljekovite svrhe u termalnim i hidrotermalnim objektima.

Značenje pojmova

Članak 3.

1. *Vodonosnik* je podpovršinski sloj ili slojevi stijena ili drugih geoloških naslaga dovoljne poroznosti i propusnosti da omogućava znatan protok podzemne vode ili zahvaćanje znatnih količina podzemne vode;
2. *Izvor* je prirodno pojavljivanje podzemne vode na površini ili zahvat podzemne vode iz jednog ili više bušenih zdenaca;
3. *Izdašnost izvora (protok vode na izvoru)* je maksimalna izdašnost izvora utvrđena na temelju ispitivanja u sušnom razdoblju.

Postupak priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda

Članak 4.

- (1) Na tržište Republike Hrvatske pod nazivom »prirodna mineralna voda« i »prirodna izvorska voda« može se stavljati samo voda za koju je proveden postupak priznavanja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode (u daljnjem tekstu: postupak priznavanja) i izdano rješenje o priznavanju prirodne mineralne ili prirodne izvorske vode sukladno odredbama ovog Pravilnika.
- (2) Ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (u daljnjem tekstu: ministar) imenuje Povjerenstvo za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) koje provodi postupak priznavanja.

Označavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda

Članak 5.

Na označavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda primjenjuju se odredbe Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (»Narodne novine« broj 63/11, 79/11)[\[3\]](#) te odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na označavanje.

II. POSEBNE ODREDBE

1. PRIRODNA MINERALNA VODA

Definicija prirodne mineralne vode

Članak 6.

- (1) Prirodna mineralna voda je voda koja udovoljava mikrobiološkim kriterijima propisanim člancima 13., 14. i 15. ovog Pravilnika, potječe iz vodonosnika, a zahvaća se iz izvora.
- (2) Prirodna mineralna voda razlikuje se od obične vode za piće:
 - svojim prirodnim svojstvima koja karakteriziraju sadržaj i količina određenih mineralnih tvari, elemenata u tragovima ili drugih tvari te određeni učinci,

– svojim izvornim stanjem,

pri čemu su oba svojstva sačuvana zbog podzemnog podrijetla prirodne mineralne vode koje je zaštićeno od svih rizika onečišćenja.

(3) Svojstva iz stavka 2. ovog članka, koja prirodnoj mineralnoj vodi mogu dati svojstva pogodna za zdravlje, moraju biti procijenjena sa sljedećih stajališta:

- a) geološkog i hidrogeološkog,
- b) fizikalnog, kemijskog i fizikalno-kemijskog,
- c) mikrobiološkog,
- d) po potrebi, farmakološkog, fiziološkog i kliničkog;

– u skladu sa zahtjevima i kriterijima navedenim u Dodatku 1. ovog Pravilnika;

– u skladu sa znanstvenim metodama koje je odobrilo nadležno tijelo.

(4) Ispitivanja iz stavka 3. točke d) ovog članka nisu obvezna za vode koje na izvoru i nakon punjenja u ambalažu, odnosno stavljene na tržište, sadrže najmanje 1000 mg/kg ukupno otopljenih krutih tvari ili 250 mg/kg slobodnog ugljikovog dioksida.

(5) Sastav, temperatura i druga bitna svojstva prirodne mineralne vode moraju ostati stabilna unutar granica prirodne fluktuacije, a na njih ne smiju utjecati moguće oscilacije izdašnosti izvora, odnosno protoka vode na izvoru.

(6) Odstupanje od prosječnih godišnjih vrijednosti karakterističnih aniona i kationa navedenih na ambalaži može iznositi najviše $\pm 20\%$.

Gazirana prirodna mineralna voda

Članak 7.

(1) Gazirana prirodna mineralna voda pri normalnim uvjetima temperature i tlaka na izvoru ili nakon punjenja u ambalažu spontano i na jasno vidljiv način otpušta ugljikov dioksid (u daljnjem tekstu: CO₂).

(2) Gazirana prirodna mineralna voda dijeli se u tri kategorije koje se definiraju kao:

– »Prirodno gazirana prirodna mineralna voda« je voda čija je količina CO₂ koji je podrijetlom iz izvora, nakon punjenja u ambalažu jednaka količini CO₂ na izvoru, uzimajući u obzir eventualno ponovno dodavanje količine CO₂ iz istog vodonosnika koja je ekvivalentna količini CO₂ koja se oslobodila, odnosno izgubila pri provođenju dopuštenih postupaka;

– »Prirodna mineralna voda s povećanom količinom ugljikovog dioksida iz izvora« je voda čija je količina CO₂, koji je podrijetlom iz vodonosnika, nakon punjenja u ambalažu veća od količine CO₂ utvrđene na izvoru;

– »Gazirana prirodna mineralna voda« je voda kojoj je dodan CO₂ koji nije podrijetlom iz vodonosnika iz kojeg potječe voda.

*Najveće dopuštene koncentracije tvari u prirodnoj
mineralnoj vodi*

Članak 8.

(1) Popis tvari koje mogu predstavljati rizik za zdravlje i njihove najveće dopuštene koncentracije u prirodnoj mineralnoj vodi propisane su u Tablici 1. Dodatka 2. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

(2) Tvari iz stavka 1. ovog članka su prirodno prisutne u vodi i ne smiju biti rezultat onečišćenja na izvoru.

(3) Najveće dopuštene koncentracije tvari iz stavka 1. ovog članka moraju udovoljavati odredbama Tablice 1. Dodatka 2. ovog Pravilnika u vrijeme punjenja vode u ambalažu kao i vode koja se nalazi na tržištu, a određuju se sukladno Tablici 3. Dodatka 2. ovog Pravilnika.

Najveće dopuštene koncentracije tvari iz stavka 1. ovog članka u vrijeme punjenja vode u ambalažu kao i vode koja se nalazi na tržištu propisane su u Tablici 1. Dodatka 2. ovog Pravilnika.

(4) Karakteristike izvedbe analize tvari iz Tablice 1. Dodatka 2. ovog Pravilnika propisane su u Tablici 3. Dodatka 2. ovog Pravilnika.

2. PRIRODNA IZVORSKA VODA

Definicija prirodne izvorske vode

Članak 9.

(1) *Prirodna izvorska voda* je voda namijenjena konzumaciji u svojem prirodnom stanju, potječe iz vodonosnika zaštićenog od svakog onečišćenja, a puni se iz izvora.

(2) Prirodna izvorska voda mora udovoljavati:

- uvjetima korištenja vode iz izvora propisanim člancima 16. i 17. ovog Pravilnika;
- mikrobiološkim zahtjevima propisanim člancima 13., 14. i 15. ovog Pravilnika;
- zahtjevima označavanja iz članka 36. i 37. ovog Pravilnika
- zahtjevu da nije bila podvrgnuta niti jednom postupku obrade osim onima navedenim u članku 10. ovog Pravilnika.

(3) Najveće dopuštene koncentracije tvari u prirodnoj izvorskoj vodi propisane su u Tablici 2. Dodatka 2. ovog Pravilnika, a određuju se sukladno Tablici 3. Dodatka 2. ovog Pravilnika.

3. OBRADA PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Dopušteni tehnološki postupci

Članak 10.

(1) Prirodne mineralne i prirodne izvorske vode na izvoru ne smiju biti podvrgnute bilo kakvoj obradi odnosno tehnološkim postupcima, osim:

- odvajanju njezinih nestabilnih elemenata, kao što su spojevi željeza, mangana i sumpora, kao i postupcima filtracije ili dekantiranja uz mogućnost prethodne oksigenacije, u mjeri u kojoj takva obrada ne mijenja sastav vode u pogledu karakterističnih tvari koje joj daju njezina svojstva;
- odvajanju spojeva željeza, mangana, sumpora i arsena iz određenih prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda obradom zrakom obogaćenim ozonom, u mjeri u kojoj takva obrada ne mijenja sastav vode u pogledu karakterističnih aniona i kationa koji joj daju njezina svojstva;
- odvajanju fluorida aktivnim aluminijevim oksidom;
- odvajanju drugih nepoželjnih sastojaka osim onih navedenih u podstavcima 1. ili 2. ovog stavka, u mjeri u kojoj takva obrada ne mijenja sastav vode u pogledu karakterističnih aniona i kationa koji joj daju njezina svojstva;
- potpunom ili djelomičnom uklanjanju slobodnog CO₂ isključivo primjenom fizikalnih metoda.

(2) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda na izvoru, ne smije biti podvrgnuta bilo kakvom dodavanju osim uvođenju ili ponovnom uvođenju CO₂ u skladu s odredbama ovog Pravilnika.

(3) Posebno je zabranjena svaka vrsta dezinfekcije bilo kojim sredstvima te sukladno stavku 2. ovog članka zabranjeno je i dodavanje bakteriostatskih elemenata ili primjena bilo koje druge obrade koja bi mogla promijeniti broj živih mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi.

(4) Stavak 1. ovog članka ne predstavlja zabranu korištenja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u proizvodnji bezalkoholnih pića.

Postupak obrade vode zrakom obogaćenim ozonom

Članak 11.

(1) U slučaju primjene postupka obrade prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda zrakom obogaćenim ozonom sukladno članku 10. stavku 1. podstavku 2. ovog Pravilnika, Povjerenstvo mora biti unaprijed obaviješteno i mora utvrditi:

- opravdanost takve obrade s obzirom na sastav vode u odnosu na spojeve željeza, mangana, sumpora i arsena;

– da su subjekti u poslovanju s hranom koji primjenjuju takvu obradu poduzeli sve potrebne mjere za osiguranje učinkovitosti i sigurnosti obrade, te omogućili provođenje kontrole od strane nadležnog tijela.

(2) Obrada prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda zrakom obogaćenim ozonom mora udovoljavati sljedećim uvjetima:

– fizikalno-kemijski sastav prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda s obzirom na njihove karakteristične tvari ne smije biti promijenjen ovom obradom;

– prirodna mineralna i prirodna izvorska voda prije obrade mora udovoljavati mikrobiološkim kriterijima propisanim ovim Pravilnikom;

– obrada ne smije dovesti do stvaranja ostataka koncentracija većih od najvećih dopuštenih koncentracija propisanih u Tablici 6. Dodatka 3. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio, kao ni do stvaranja ostataka koji mogu biti opasni po zdravlje ljudi.

Postupak uklanjanja fluorida iz prirodne mineralne i prirodne izvorske vode aktivnim aluminijevim oksidom

Članak 12.

(1) Otpuštanje rezidua, nastalih uslijed uklanjanja fluorida iz vode, mora se svesti na najmanju moguću razinu i u skladu s najboljom proizvođačkom praksom, te ne smije predstavljati opasnost za ljudsko zdravlje. Kako bi se to osiguralo, subjekt u poslovanju s hranom mora uspostaviti i pratiti kritične procesne postupke iz Dodatka 6. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

(2) U slučaju primjene postupka uklanjanja fluorida aktivnim aluminijevim oksidom iz prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, sukladno stavku 1. ovog članka i Dodatku 6. ovog Pravilnika, Povjerenstvo mora biti obaviješteno o primjeni postupka uklanjanja fluorida najmanje tri mjeseca prije njegovog korištenja.

(3) Subjekt u poslovanju s hranom mora uz obavijest Povjerenstvu dostaviti sve bitne informacije, dokumentaciju i analitička izvješća o postupku obrade vode aktivnim aluminijevim oksidom koji dokazuju da je obrada sukladna Dodatku 6. ovog Pravilnika.

4. MIKROBIOLOŠKA SVOJSTVA PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Mikrobiološki kriteriji

Članak 13.

(1) Broj mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi na izvoru mora odgovarati normalnom broju mikroorganizama te pružati zadovoljavajući dokaz o zaštiti izvora od svih oblika onečišćenja.

(2) Broj mikroorganizama iz stavka 1. ovog članka određuje se prema kriterijima za mikrobiološka ispitivanja na izvoru propisanim u Dodatku 1. točki c) 3. ovog Pravilnika.

(3) Normalni broj mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi iz stavka 1. ovog članka podrazumijeva konstantan broj mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi na izvoru prije bilo kakvog dozvoljenog postupka obrade, čiji se kvalitativan i kvantitativan sastav uzima u obzir u postupku priznavanja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, a kontrolira se periodičkim analizama.

(4) Broj mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi na izvoru mora biti manji od:

– 20 u 1 ml poraslih pri temperaturi 20 – 22 °C u vremenu od 72 sata na agar-agaru ili agar-želatini;

– 5 u 1 ml poraslih pri temperaturi od 37 °C u vremenu od 24 sata na agar-agaru.

(5) Vrijednosti iz stavka 4. ovog članka smatraju se orijentacijskim brojčanim vrijednostima, a ne najvećim dopuštenim koncentracijama.

(6) Ukupni broj mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi nakon punjenja u ambalažu ne smije biti veći od:

– 100 u 1 ml poraslih pri temperaturi 20 – 22 °C u vremenu od 72 sata na agar-agaru ili agar-želatini;

– 20 u 1 ml poraslih pri temperaturi od 37 °C u vremenu od 24 sata na agar-agaru.

(7) Broj mikroorganizama iz stavka 6. ovog članka mora se određivati unutar 12 sati nakon punjenja vode u ambalažu, pod uvjetom da se voda održava na temperaturi od 4 °C ± 1 °C tijekom tog perioda od 12 sati.

Članak 14.

Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda na izvoru i pri stavljanju na tržište ne smije sadržavati:

– parazite i patogene mikroorganizme;

– bakteriju *Escherichia coli* i druge koliformne bakterije te fekalne streptokoke u bilo kojem ispitanom uzorku od 250 ml;

– sporogene sulfitoreducirajuće anaerobne bakterije u bilo kojem ispitanom uzorku od 50 ml;

– bakteriju *Pseudomonas aeruginosa* u bilo kojem ispitanom uzorku od 250 ml.

Članak 15.

Bez dovođenja u pitanje odredaba članka 13. i 14. ovog Pravilnika i uvjeta korištenja vode iz članka od 16. do 19. ovog Pravilnika, pri stavljanju prirodne mineralne i prirodne izvorske vode na tržište:

– broj mikroorganizama u prirodnoj mineralnoj vodi i prirodnoj izvorskoj vodi može biti jedino rezultat normalnog razvoja prirodne mikroflore koju je voda imala na izvoru te bez obzira na vrijednosti navedene u članku 13. ovog Pravilnika ne znači onečišćenje,

– prirodna mineralna i prirodna izvorska voda ne smije imati bilo kakve nedostatke vezane uz senzorska svojstva.

5. UVJETI KORIŠTENJA I SLUŽBENE KONTROLE PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Specifični uvjeti korištenja vode iz izvora

Članak 16.

(1) Koncesiju za korištenje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode iz izvora daje tijelo nadležno za davanje koncesije sukladno posebnom propisu.

(2) Prirodna mineralna voda može se koristiti iz izvora i puniti u ambalažu nakon provedenog postupka priznavanja samo ako udovoljava odredbama stavka 4. i 5. ovog članka te članka 17. i 18. ovog Pravilnika.

(3) Prirodna izvorska voda može se koristiti iz izvora i puniti u ambalažu nakon provedenog postupka priznavanja samo ako udovoljava odredbama stavka 4. i 5. ovog članka te članka 17. i 19. ovog Pravilnika.

(4) Oprema za korištenje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode iz izvora mora biti takva da se izbjegne svaka mogućnost onečišćenja i sačuvaju svojstva koja prirodna mineralna i prirodna izvorska voda ima na izvoru, tako da:

– izvor mora biti zaštićen od rizika onečišćenja;

– zahvat izvora, izvedba izvora, cjevovodi i spremnici moraju biti izrađeni od materijala prikladnog za vodu sukladno posebnim propisima na način da onemogućavaju bilo kakvu kemijsku, fizikalno-kemijsku ili mikrobiološku promjenu prirodne mineralne i prirodne izvorske vode;

– uvjeti korištenja vode, postrojenja za pranje i punjenje u ambalažu moraju udovoljavati higijenskim uvjetima, kao i ambalaža koja mora biti obrađena ili izrađena na način da se izbjegnu negativni učinci na mikrobiološka i kemijska svojstva prirodne mineralne i prirodne izvorske vode;

– je zabranjen transport prirodne mineralne i prirodne izvorske vode u ambalaži koja nije namijenjena za distribuciju krajnjem potrošaču.

(5) Transport prirodne mineralne i prirodne izvorske vode od izvora do punionice mora se odvijati isključivo cjevovodima koji moraju biti izrađeni na način da je onemogućeno bilo kakvo onečišćenje.

Onečišćenje tijekom korištenja vode iz izvora

Članak 17.

Ako se tijekom korištenja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode iz izvora utvrdi da je voda onečišćena, te se utvrdi odstupanje od mikrobioloških kriterija propisanih člancima 13., 14. i 15. ovog Pravilnika, subjekt u poslovanju s hranom koji koristi vodu iz izvora mora odmah obustaviti sve aktivnosti, posebice postupak punjenja vode u ambalažu, sve dok se ne ukloni uzrok onečišćenja i voda ne udovolji odredbama članka 13., 14. i 15. ovog Pravilnika.

Službena kontrola prirodne mineralne vode

Članak 18.

(1) Službena kontrola provodi se periodično kako bi se utvrdilo:

- udovoljava li prirodna mineralna voda za koju je izdano rješenje o priznavanju odredbama članka 6. ovog Pravilnika;
- primjenjuje li subjekt u poslovanju s hranom kojemu je izdano rješenje o priznavanju prirodne mineralne vode odredbe članka 16. i 17. ovog Pravilnika.

(2) Fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska ispitivanja parametara iz Tablice 1. Dodatka 2. te mikrobiološka ispitivanja prema člancima 13., 14. i 15. ovog Pravilnika provode službeni laboratoriji.

Službena kontrola prirodne izvorske vode

Članak 19.

(1) Službena kontrola provodi se periodično kako bi se utvrdilo:

- udovoljava li prirodna izvorska voda za koju je izdano rješenje o priznavanju odredbama članka 9. ovog Pravilnika;

(2) Službena kontrola prirodne izvorske vode u ambalaži provodi se prema Tablici 4. i 5. Dodatka 2. ovog Pravilnika.

(3) Fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska ispitivanja parametara iz Tablice 2. Dodatka 2. te mikrobiološka ispitivanja prema člancima 13., 14. i 15. ovog Pravilnika provode službeni laboratoriji.

6. POSTUPAK PRIZNAVANJA PRIRODNE MINERALNE VODE

Članak 20.

(1) Postupak priznavanja prirodne mineralne vode pokreće se podnošenjem zahtjeva za pokretanje postupka priznavanja prirodne mineralne vode (u daljnjem tekstu: zahtjev) Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(2) Zahtjev se podnosi na obrascu iz Dodatka 5. ovog Pravilnika.

(3) Povjerenstvo iz članka 4. stavka 2. ovog Pravilnika provodi postupak priznavanja i predlaže ministru donošenje rješenja o priznavanju prirodne mineralne vode.

(4) Na temelju provedenog postupka priznavanja i prijedloga Povjerenstva, ministar donosi rješenje o priznavanju prirodne mineralne vode.

(5) Danom pravomoćnosti rješenja o priznavanju, prirodna mineralna voda se upisuje u evidenciju iz članka 31. ovog Pravilnika.

(6) Rješenje o priznavanju prirodne mineralne vode vrijedi pet godina od dana njegova donošenja.

(7) U slučaju da postoji opravdana sumnja da prirodna mineralna voda priznata u jednoj od država članica Europske unije predstavlja opasnost za zdravlje potrošača, odnosno da nije u skladu s odredbama ovog Pravilnika, nadležno tijelo će privremeno zabraniti stavljanje iste na tržište Republike Hrvatske te odmah obavijestiti Europsku komisiju i ostale države članice Europske unije o razlozima privremene zabrane.

Priznavanje prirodne mineralne vode

Članak 21.

(1) Uz zahtjev za priznavanje prirodne mineralne vode prilažu se sljedeći dokumenti:

– izvještaji o provedenim ispitivanjima prirodne mineralne vode na izvoru iz Dodatka 1. ovog Pravilnika;

– izjava o planiranoj provedbi jednog ili više postupaka obrade iz članka 10. ovog Pravilnika.

(2) Izvještaji o fizikalnim, kemijskim i fizikalno-kemijskim te mikrobiološkim ispitivanjima iz Dodatka 1. ovog Pravilnika ne smiju biti stariji od dvije godine.

(3) Pravne osobe ili posebne organizacijske cjeline unutar pravne osobe koje provode fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja, uključivši i uzimanje uzoraka navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika moraju biti akreditirane prema normi ISO/IEC 17025. Uzorci za fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika, moraju se uzeti isti dan.

(4) Fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika, moraju se provesti najmanje četiri puta godišnje, odnosno za svako godišnje doba te dostaviti Povjerenstvu.

Priznavanje prirodne mineralne vode iz države članice Europske unije

Članak 22.

(1) Na postupak priznavanja prirodne mineralne vode koja se crpi iz tla države članice Europske unije i koja je priznata od nadležnog tijela države članice Europske unije, ne primjenjuju se odredbe propisane člancima 21. ovog Pravilnika.

(2) Ministar priznaje prirodnu mineralnu vodu iz stavka 1. ovog članka, ako podnositelj zahtjevu priloži službeni dokument izdan od nadležnog tijela države članice Europske unije, kojim dokazuje da je prirodna mineralna voda priznata sukladno odredbama propisa Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih mineralnih voda te je za nju Povjerenstvo dalo pozitivno mišljenje.

Priznavanje prirodne mineralne vode iz zemlje koja nije članica Europske unije

Članak 23.

(1) U svrhu priznavanja prirodne mineralne vode koja se crpi iz tla zemlje koja nije članica Europske unije, primjenjuju se odredbe propisane člancima 20. i 21. ovog Pravilnika.

(2) Iznimno od odredbi stavka 1. ovog članka, ministar priznaje prirodnu mineralnu vodu koja izvire u zemlji koja nije članica Europske unije ako podnositelj zahtjevu priloži službeni dokument izdan od nadležnog tijela države članice Europske unije, kojim dokazuje da je prirodna mineralna voda priznata sukladno odredbama propisa Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih mineralnih voda te je za nju Povjerenstvo dalo pozitivno mišljenje.

Produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne mineralne vode

Članak 24.

(1) Za produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne mineralne vode potrebno je Ministarstvu podnijeti zahtjev najkasnije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od dana njegovog donošenja.

(2) Zahtjevu za produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne mineralne vode iz članka 21. i članka 23. ovog Pravilnika prilažu se sljedeći dokumenti:

– izvještaj o provedenim fizikalnim, kemijskim i fizikalno-kemijskim te mikrobiološkim ispitivanjima na izvoru sukladno Dodatku 1. ovog Pravilnika;

– izvještaj o analizama nakon punjenja vode u ambalažu sukladno članku 13. stavcima 6. i 7., članku 14. i Tablici 1. Dodatka 2. ovog Pravilnika.

(3) Pravne osobe ili posebne organizacijske cjeline unutar pravne osobe koje provode fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja, uključivši i uzimanje uzoraka, navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika moraju biti akreditirane prema normi ISO/IEC 17025. Uzorci za fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika, moraju se uzeti isti dan.

(4) Na prijedlog Povjerenstva Ministarstvo može u postupku produljenja valjanosti rješenja o priznavanju zahtijevati i druge izvještaje propisane ovim Pravilnikom u postupku priznavanja prirodne mineralne vode.

(5) U slučaju da se zahtjev za produljenje rješenja o priznavanju podnosi nakon isteka roka iz stavka 1. ovog članka, u potpunosti se ponavlja postupak priznavanja propisan ovim Pravilnikom.

(6) Zahtjevu za produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne mineralne vode iz članka 21. ovog Pravilnika prilaže se službeni dokument izdan od nadležnog tijela države članice Europske unije kojim se dokazuje da je prirodna mineralna voda priznata sukladno odredbama propisa Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih mineralnih voda.

7. POSTUPAK PRIZNAVANJA PRIRODNE IZVORSKE VODE

Članak 25.

(1) Postupak priznavanja prirodne izvorske vode pokreće se podnošenjem zahtjeva Ministarstvu.

(2) Zahtjev se podnosi na obrascu iz Dodatka 5. ovog Pravilnika.

(3) Povjerenstvo iz članka 4. stavka 2. ovog Pravilnika provodi postupak priznavanja i predlaže ministru donošenje rješenja o priznavanju prirodne izvorske vode.

(4) Na temelju provedenog postupka priznavanja i prijedloga Povjerenstva, ministar donosi rješenje o priznavanju prirodne izvorske vode.

(5) Danom pravomoćnosti rješenja o priznavanju, prirodna izvorska voda se upisuje u evidenciju iz članka 31. ovog Pravilnika.

(6) Rješenje o priznavanju prirodne izvorske vode vrijedi pet godina od dana njegova donošenja.

Priznavanje prirodne izvorske vode

Članak 26.

(1) Uz zahtjev za priznavanje prirodne izvorske vode prilažu se sljedeći dokumenti:

– izvještaji o provedenim ispitivanjima prirodne izvorske vode na izvoru iz Dodatka 1. ovog Pravilnika;

– izjava o planiranoj provedbi jednog ili više postupaka obrade iz članka 10. ovog Pravilnika;

(2) Izvještaji o fizikalnim, kemijskim i fizikalno-kemijskim te mikrobiološkim ispitivanjima iz Dodatka 1. ovog Pravilnika ne smiju biti stariji od dvije godine.

(3) Pravne osobe ili posebne organizacijske cjeline unutar pravne osobe koje provode fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja, uključivši i uzimanje uzoraka navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika moraju biti akreditirane prema normi ISO/IEC 17025. Uzorci za fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika, moraju se uzeti isti dan.

(4) Fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika, moraju se provesti najmanje četiri puta godišnje, odnosno za svako godišnje doba te dostaviti Povjerenstvu.

Priznavanje prirodne izvorske vode iz države članice Europske unije

Članak 27.

- (1) Na postupak priznavanja prirodne izvorske vode koja se crpi iz tla države članice Europske unije ne primjenjuju se odredbe propisane člankom 26. ovog Pravilnika.
- (2) Ministar priznaje prirodnu izvorsku vodu iz stavka 1. ovog članka, ako podnositelj zahtjeva priloži izjavu proizvođača sa sjedištem u jednoj od država članica Europske unije da se prirodna izvorska voda stavlja na tržište sukladno odredbama propisa Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih izvorskih voda te je za nju Povjerenstvo dalo pozitivno mišljenje.

Priznavanje prirodne izvorske vode iz zemlje koja nije članica Europske unije

Članak 28.

- (1) Na postupak priznavanja prirodne izvorske vode koja se crpi iz tla zemlje koja nije članica Europske unije primjenjuju se odredbe propisane člancima 25. i 26. ovog Pravilnika.
- (2) Iznimno od odredbi stavka 1. ovog članka, ministar priznaje prirodnu izvorsku vodu koja izvire u zemlji koja nije članica Europske unije ako podnositelj zahtjevu priloži izjavu uvoznika sa sjedištem u jednoj od država članica Europske unije da se prirodna izvorska voda stavlja na tržište sukladno odredbama propisa Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih izvorskih voda te je za nju Povjerenstvo dalo pozitivno mišljenje.

Produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne izvorske vode

Članak 29.

- (1) Za produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne izvorske vode potrebno je Ministarstvu podnijeti zahtjev najkasnije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od dana njegovog donošenja.
- (2) Zahtjevu za produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne izvorske vode iz članka 26. i 28. prilažu se sljedeći dokumenti:
 - izvještaj o provedenim fizikalnim, kemijskim i fizikalno-kemijskim te mikrobiološkim ispitivanjima na izvoru sukladno Dodatku 1. ovog Pravilnika;
 - izvještaj o analizama nakon punjenja vode u ambalažu sukladno članku 13. stavcima 6. i 7., članku 14. i Tablici 2. Dodatka 2. ovog Pravilnika.
- (3) Pravne osobe ili posebne organizacijske cjeline unutar pravne osobe koje provode fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja, uključivši i uzimanje uzoraka navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika moraju biti akreditirane prema normi ISO/IEC 17025. Uzorci za fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska te mikrobiološka ispitivanja navedena u točkama b) i c) Dodatka 1. ovog Pravilnika, moraju se uzeti isti dan.

(4) Na prijedlog Povjerenstva Ministarstvo može u postupku produljenja valjanosti rješenja o priznavanju zahtijevati i druge izvještaje propisane ovim Pravilnikom u postupku priznavanja prirodne izvorske vode.

(5) U slučaju da se zahtjev za produljenje rješenja o priznavanju podnosi nakon isteka roka iz stavka 1. ovog članka, u potpunosti se ponavlja postupak priznavanja propisan ovim Pravilnikom.

(6) Zahtjevu za produljenje valjanosti rješenja o priznavanju prirodne izvorske vode iz članka 27. ovog Pravilnika prilaže se izjava uvoznika sa sjedištem u jednoj od država članica Europske unije da se prirodna izvorska voda stavlja na tržište sukladno odredbama propisa Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih izvorskih voda.

8. UKIDANJE ILI PRIVREMENO STAVLJANJE RJEŠENJA O PRIZNAVANJU PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE IZVAN SNAGE

Članak 30.

(1) U slučaju naknadno utvrđene nepravilnosti u postupku priznavanja Povjerenstvo može predložiti ukidanje ili privremeno stavljanje izvan snage već izdanog rješenja o priznavanju prirodne mineralne i prirodne izvorske vode.

(2) U slučaju privremenog stavljanja izvan snage već izdanog rješenja Povjerenstvo određuje rok u kojem se moraju dostaviti tražene dopune, odnosno rok u kojemu se moraju ukloniti nedostaci.

(3) Ako se traženi nedostaci iz stavka 2. ovog članka ne uklone u roku, rješenje se ukida.

(4) U slučaju opoziva priznanja prirodne mineralne vode od strane nadležnog tijela države članice Europske unije, odnosno zemlje koja nije članica Europske unije, a koje su priznate sukladno odredbama članka 22. i članka 23. stavka 2. ovog Pravilnika, subjekt u poslovanju s hranom koji takvu vodu stavlja na tržište obavezan je u roku od 15 dana od dana opoziva o tome obavijestiti nadležno tijelo koje u tom slučaju ukida rješenje o priznavanju.

(5) Nadležno tijelo obavijestit će Europsku komisiju o svakom izdanom ili ukinutom rješenju o priznavanju prirodne mineralne vode.

(6) Ukinuta rješenja objavljuju se u »Narodnim novinama«.

9. EVIDENCIJE I OBJAVA POPISA PRIZNATIH PRIRODNIH MINERALNIH I PRIRODNIH IZVORSKIH VODA

Članak 31.

(1) Ministarstvo vodi Evidenciju priznatih prirodnih mineralnih voda i Evidenciju priznatih prirodnih izvorskih voda.

(2) U Evidencije iz stavka 1. ovog članka upisuju se sljedeći podaci:

– naziv i adresa podnositelja zahtjeva (ulica, kućni broj, poštanski broj, naziv mjesta, država);

- trgovački naziv proizvoda;
- naziv izvora;
- naziv mjesta korištenja izvora;
- broj rješenja o priznavanju i datum donošenja istog;
- datum objave priznavanja vode u »Narodnim novinama« i broj istih.

Objava popisa priznatih prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda

Članak 32.

Popis priznatih prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda objavljuje se u »Narodnim novinama«. U popisu se navodi trgovački naziv proizvoda, naziv izvora, mjesto korištenja izvora te zemlja podrijetla.

10. OZNAČAVANJE PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Označavanje prirodne mineralne vode

Članak 33.

(1) Naziv pod kojim se prirodna mineralna voda stavlja na tržište je »prirodna mineralna voda« ili u slučaju gazirane prirodne mineralne vode, sukladno definicijama iz članka 7. ovog Pravilnika, »prirodno gazirana prirodna mineralna voda«, »prirodna mineralna voda s povećanom količinom ugljikovog dioksida iz izvora« ili »gazirana prirodna mineralna voda«.

(2) Nazivu prirodne mineralne vode koja je bila podvrgnuta nekom od postupaka obrade iz članka 10. stavka 1. podstavka 5. ovog Pravilnika dodaje se navod: »potpuno uklonjen ugljikov dioksid« ili »djelomično uklonjen ugljikov dioksid«.

Članak 34.

(1) Zabranjeno je pri označavanju, reklamiranju i prezentiranju, korištenje trgovačkih naziva, zaštitnih žigova, naziva marki proizvoda, slikovnih prikaza ili drugih oznaka koje:

- u slučaju prirodne mineralne vode upućuju na svojstvo koje voda ne posjeduje, posebice glede podrijetla, rezultata analiza ili bilo kojih sličnih podataka u vezi s garancijom autentičnosti;
- u slučaju vode zapakirane u ambalažu, koja ne udovoljava zahtjevima za prirodnu mineralnu vodu propisanim ovim Pravilnikom, koristiti oznake koje bi mogle stvoriti zabunu u vezi s prirodnom mineralnom vodom, posebice oznaku »mineralna voda«, »mineral«, »kiselica« ili bilo koje izvedenice tih riječi.

(2) Zabranjeno je označavati prirodnu mineralnu vodu na način koji vodi pripisuje svojstva vezana uz prevenciju ili liječenje bolesti.

(3) Prehrambene tvrdnje navedene u Dodatku 4. ovog Pravilnika mogu se koristiti ako udovoljavaju kriterijima propisanim tim Dodatkom i pod uvjetom da su svojstva utvrđena na temelju fizikalno-kemijskih ispitivanja i gdje je potrebno, farmakoloških, fizioloških i kliničkih ispitivanja provedenih u skladu s priznatim znanstvenim metodama sukladno članku 6. stavku 3. ovog Pravilnika.

(4) Dopusšteno je korištenje zdravstvenih tvrdnji poput »potiče probavu«, »može olakšati hepatobilijarne funkcije« ili sličnih tvrdnji za prirodnu mineralnu vodu, kao i drugih tvrdnji, pod uvjetom da nisu u suprotnosti s odredbama stavka 2. ovog članka i da su u skladu s odredbama stavka 3. ovog članka.

Članak 35.

(1) Prirodna mineralna voda s koncentracijom fluorida većom od 1,5 mg/l mora biti uočljivo označena navodom »sadrži više od 1,5 mg/l fluorida: nije pogodna za uobičajenu prehranu dojenčadi i djece ispod 7 godina starosti« u neposrednoj blizini trgovačkog naziva.

(2) Na temelju uvjeta iz stavka 1. ovog članka na ambalaži mora biti navedena i stvarna količina fluorida u odnosu na fizikalno-kemijski sastav karakterističnih aniona i kationa prirodne mineralne vode, a mora se nalaziti u navodu analitičkog sastava karakterističnih aniona i kationa prirodne mineralne vode iz stavka 3. podstavka 1. ovog članka.

(3) Osim podataka propisanih Pravilnikom o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane iz članka 5. te podataka iz članka 33. i 34. ovog Pravilnika i stavka 1. i 2. ovog članka, prirodna mineralna voda mora sadržavati i sljedeće podatke:

- analitički sastav karakterističnih aniona i kationa;
- naziv mjesta korištenja izvora i naziv izvora;
- tehnološki postupak iz članka 10. stavka 1. podstavka 2. i 3. ovog Pravilnika, u slučaju da je proveden.

Označavanje prirodne izvorske vode

Članak 36.

(1) Naziv pod kojim se prirodna izvorska voda stavlja na tržište je »prirodna izvorska voda« ili u slučaju dodavanja ugljikovog dioksida »prirodna izvorska voda s ugljikovim dioksidom« ili »gazirana prirodna izvorska voda«.

(2) Iznimno od odredbi stavka 1. ovog članka naziv pod kojim se prirodna izvorska voda može stavljati na tržište Republike Hrvatske može biti »izvorska voda«.

(3) U slučaju vode zapakirane u ambalažu koja ne udovoljava zahtjevima za prirodnu izvorsku vodu propisanim ovim Pravilnikom, zabranjeno je pri označavanju, reklamiranju i prezentiranju korištenje trgovačkih naziva, zaštitnih žigova, naziva marki proizvoda, slikovnih prikaza ili drugih navoda koji bi mogli dovesti do zamjene s prirodnom izvorskom vodom, a posebno navode poput »izvorska voda«, »izvor«, »vrela« ili bilo koje izvedenice tih riječi, osim za prirodnu mineralnu vodu.

(4) Osim podataka propisanih posebnim propisom o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane iz članka 5. ovog Pravilnika, prirodna izvorska voda mora sadržavati i podatke o:

- nazivu mjesta korištenja izvora i naziv izvora;
- tehnološkom postupku iz članka 10. stavka 1. podstavka 2. i 3. ovog Pravilnika, u slučaju da je proveden.

Zajedničke odredbe označavanja

Članak 37.

(1) Trgovački naziv prirodne mineralne vode i prirodne izvorske vode može sadržavati naziv lokaliteta, sela ili mjesta pod uvjetom da se taj naziv odnosi na prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja se crpi iz izvora u navedenom mjestu i pod uvjetom da ne stvara zabunu s obzirom na mjesto korištenja vode iz izvora.

(2) Zabranjeno je stavljati na tržište prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu iz jednog izvora pod više od jednim trgovačkim nazivom.

(3) Ako se prirodne mineralne i prirodne izvorske vode stavljaju na tržište pod trgovačkim nazivom koji se razlikuje od naziva izvora, lokaliteta ili mjesta u kojem se izvor nalazi, tada naziv lokaliteta, mjesta ili naziv izvora mora biti naveden slovima koja su najmanje jedan i pol puta viša i šira od najvećih slova korištenih za taj trgovački naziv.

(4) Stavak 3. ovog članka primjenjuje se i na trgovački naziv upotrijebljen u svrhu reklamiranja.

(5) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda koja je bila podvrgnuta obradi zrakom obogaćenim ozonom ili postupku uklanjanja fluorida aktivnim aluminijevim oksidom, mora biti označena navodom »voda podvrgnuta odobrenom postupku obrade zrakom obogaćenim ozonom«, odnosno »voda podvrgnuta odobrenom postupku uklanjanja fluorida aktivnim aluminijevim oksidom« u neposrednoj blizini analitičkog sastava karakterističnih aniona i kationa.

(6) Kod naziva proizvoda, naziv kemijskog spoja »ugljikov dioksid« može biti zamijenjen kemijskom formulom »CO₂«.

Ambalaža

Članak 38.

(1) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda stavlja se na tržište samo kao zapakirani proizvod.

(2) Bilo koja ambalaža koja se koristi za pakiranje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode mora biti zatvorena na način da se izbjegne bilo kakva mogućnost kvarenja ili onečišćenja vode.

III. UTVRĐIVANJE SUKLADNOSTI

Članak 39.

Za utvrđivanje sukladnosti prirodne mineralne i prirodne izvorske vode sa zahtjevima propisanim ovim Pravilnikom u svrhu službene kontrole mogu se koristiti međunarodno priznate i validirane metode.

Članak 40.

Dodaci 1., 2., 3., 4., 5. i 6. tiskani su uz ovaj Pravilnik i njegov su sastavni dio.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 41.

Za prirodne mineralne i prirodne izvorske vode priznate sukladno odredbama Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (»Narodne novine« broj 73/07) i Pravilnika o prirodnim mineralnim, prirodnim izvorskim i stolnim vodama (»Narodne novine« br. 2/05, 79/05, 107/05 i 143/06), subjekti u poslovanju s hranom moraju pokrenuti postupak priznavanja sukladno odredbama ovog Pravilnika šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od datuma njihovog priznavanja.

Članak 42.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (»Narodne novine« broj 57/09, 85/09, 42/11).

Članak 43.

Postupci priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda započeti do dana stupanja na snagu ovog Pravilnika nastaviti će se i završiti prema odredbama Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (»Narodne novine« broj 57/09, 85/09, 42/11).

Članak 44.

(1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, odredbe članka 21. stavka 4., članka 24. stavka 3., članka 26. stavka 4. i članka 29. stavka 3. ovog Pravilnika stupaju na snagu 1. svibnja 2012. godine., a odredba članka 30. stavka 5. stupa na snagu danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Klasa:

011-02/10-01/231

Urbroj:

525-13-2-0495/11-30

Zagreb, 28. srpnja 2011.

Potpredsjednik
Vlade

Republike
Hrvatske i
ministar

poljoprivrede,
ribarstva i
ruralnog razvoja

Petar
Čobanković, v. r.

DODATAK 1.

ZAHTJEVI I KRITERIJI ZA PRIMJENU DEFINICIJA

a) Zahtjevi za geološka i hidrogeološka ispitivanja:

Potrebno je utvrditi sljedeće pojedinosti:

1. točan položaj zahvata izvora s naznakom nadmorske visine na karti razmjera ne većeg od 1:1000;
2. detaljan geološki izvještaj o podrijetlu i prirodi terena (izvorišnog područja);
3. stratigrafiju hidrogeološkog sloja (hidrogeološke značajke izvorišnog područja);
4. opis izvođenja zahvata;
5. razgraničenje područja ili pojedinosti o drugim mjerama zaštite izvora od onečišćenja.

b) Zahtjevi za fizikalna, kemijska i fizikalno-kemijska ispitivanja:

Ova ispitivanja će utvrditi sljedeće:

1. protok vode na izvoru (izdašnost izvora);
2. temperaturu vode na izvoru i temperaturu okoline;
3. vezu između prirode terena te prirode i vrste mineralnih tvari u vodi;
4. suhe ostatke pri 180 °C i 260 °C;
5. električnu provodljivost ili otpor, uz naznaku temperature mjerenja;
6. pH vrijednost;
7. anione i katione;
8. nedisocirane tvari;

9. elemente u tragovima;

10. radioaktivna svojstva na izvoru kod postupka priznavanja;

11. prema potrebi odnos razine izotopa sastavnih komponenti vode: kisik (^{16}O – ^{18}O) i vodik (proton, deuterij, tricij);

12. toksične tvari prisutne u vodi (Dodatak 2.), uzimajući u obzir najveće dopuštene koncentracije za svaki od njih.

c) Kriteriji za mikrobiološka ispitivanja na izvoru:

Ova ispitivanja moraju sadržavati:

1. prikaz odsutnosti parazita i patogenih mikroorganizama;

2. kvantitativno određivanje mikroorganizama koji ukazuju na fekalno onečišćenje:

– odsutnost bakterije *Escherichia coli* i drugih koliformnih bakterija u 250 ml pri 37 °C i 44,5 °C;

– odsutnost fekalnih streptokoka u 250 ml;

– odsutnost spirogenih sulfitoreducirajućih anaerobnih bakterija u 50 ml;

– odsutnost bakterije *Pseudomonas aeruginosa* u 250 ml.

3. određivanje broja mikroorganizama u 1 ml vode:

– pri temperaturi 20 – 22 °C u vremenu od 72 sata na agar-agaru ili agar-želatina;

– pri temperaturi od 37 °C u vremenu od 24 sata na agar-agaru.

d) Klinička i farmakološka ispitivanja:

1. Ispitivanja, koja moraju biti provedena u skladu sa znanstveno priznatim metodama, trebala bi biti prikladna za posebna svojstva prirodne mineralne vode i njezine učinke na ljudski organizam kao što su diureza, želučana i crijevna funkcija te nadoknada za nedostatak mineralnih tvari.

2. Utvrđivanje dosljednosti i podudaranja značajnog broja kliničkih zapažanja mogu, ukoliko to odgovara, nadomjestiti ispitivanja navedena pod točkom 1.

3. Klinička ispitivanja mogu, u odgovarajućim slučajevima, zamijeniti ispitivanja iz točke 1. pod uvjetom da dosljednost i podudaranja značajnog broja kliničkih zapažanja omogućavaju dobivanje istih rezultata.

DODATAK 2.

**Tablica 1. TVARI KOJE MOGU BITI PRIRODNO PRISUTNE U
PRIRODNOJ MINERALNOJ VODI I NJIHOVE NAJVEĆE DOPUŠTENE
KOLIČINE PRILIKOM PUNJENJA U AMBALAŽU**

Tvari	Jedinica mjerenja	Najveća dopuštena koncentracija
Antimon	mg/l Sb	0,005
Arsen	mg/l As	0,01 (ukupno)
Bakar	mg/l Cu	1,0
Barij	mg/l Ba	1,0
Bor	mg/l B	**
Cijanidi	mg/l CN ⁻	0,07
Fluoridi	mg/l F ⁻	5,0
Kadmij	mg/l Cd	0,003
Krom	mg/l Cr	0,05
Mangan	mg/l Mn	0,5
Nikal	mg/l Ni	0,02
Nitrati	mg/l NO ₃ ⁻	50,0
Nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,1
Olovo	mg/l Pb	0,01
Selen	mg/l Se	0,01
Živa	mg/l Hg	0,001

** Najveća dopuštena količina za bor propisat će se nakon propisivanja na razini EU.

**Tablica 2. KEMIJSKI I INDIKATORSKI PARAMETRI NA MJESTU
PUNJENJA PRIRODNE IZVORSKE VODE U AMBALAŽU I NJIHOVE
NAJVEĆE DOPUŠTENE KONCENTRACIJE**

Tvari	Jedinica mjerenja	Najveća koncentracija dopuštena	Napomena
Akrilamid	µg/l	0,10	1
Aluminij	mg/l Al	0,2	
Amonijak	mg/l NH ₄ ⁺	0,50	2
Antimon	µg/l Sb	5,0	
Arsen	µg/l As	10	

Bakar	mg/l Cu	2	
Benzen	µg/l	1,0	
Benzo(a) piren	µg/l	0,01	
Boja		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
Bor	mg/l B	1	
Bromat	µg/l	10,0	
Cijanidi	µg/l CN ⁻	50,0	
1,2-dikloroetan	µg/l	3,0	
Epiklorhidrin	µg/l	0,10	1
Fluoridi	mg/l F	1,5	
Kadmij	µg/l Cd	5,0	
Kloridi	mg/l Cl	250,0	10
Koncentracija vodikovih iona	pH jedinica	6,5-9,5	10 i 11
Krom	mg/l Cr	0,05	
Mangan	µg/l Mn	50,0	
Miris		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
Mutnoća		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
Natrij	mg/l Na	200,0	
Nikal	mg/l Ni	0,02	
Nitrati	mg/l NO ₃ ⁻	50,0	4
Nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,5	4
Okus		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
Olovo	mg/l Pb	0,01	3
Oksidacija	mg/l O ₂	5,0	12
PAH	µg/l	0,10	suma koncentracija specificiranih spojeva 8
Pesticidi pojed./ ukupni	µg/l	0,1/0,5*	5 i 6/5 i 7
Selen	mg/l Se	0,01	

Sulfati	mg/l SO ₄ ²⁻	250,0	10
Suma tetrakloreten i trikloreten	µg/l	10,0	suma koncentracija specificiranih spojeva
THM – ukupni	µg/l	100,0	suma koncentracija specificiranih spojeva 9
TOC	mg/l C	bez abnormalnih promjena	13
Vinil klorid	µg/l	0,50	1
Vodljivost	µS/cm/20 oC	2500	10
Željezo	µg/l Fe	200,0	
Živa	mg/l Hg	0,001	

Napomena 1 – NDK – vrijednost odnosi se na rezidualnu koncentraciju monomera u vodi, izračunato prema specifikacijama za maksimalno oslobađanje iz odgovarajućeg polimera u kontaktu s vodom.

Napomena 2 – Dozvoljena je vrijednost amonijaka iznad 0,5 mg/l, ako se dokaže da je amonijak geogenog podrijetla.

Napomena 3 – Vrijednost za olovo mora ispuniti zahtjeve najkasnije do 2015. godine. Do tada granična vrijednost za olovo iznosi 25 µg/l.

Tijekom razdoblja potrebnog za ostvarivanje poštivanja granične vrijednosti obvezno je poduzimanje svih prikladnih mjera za smanjenje koncentracije olova u izvorskoj vodi.

Napomena 4 – NDK – vrijednost iznosi za [nitrat]/50 + [nitrit]/33–) i nitrit (NO₂–).

Napomena 5 – Pojam »Pesticidi« podrazumijeva: organske insekticide, organske herbicide, organske fungicide, organske nematocide, organske akaricide, organske algicide, organske rodenticide, organske pripravke koji sprečavaju nastajanje sluzi (silmicidi), srodne proizvode (između ostalog i regulatore rasta) te njihove relevantne metabolite, razgradne i reakcijske produkte.

Ispituju se samo oni pesticidi za koje je vjerojatno da će biti prisutni u mjestu korištenja izvora.

Napomena 6 – Granična vrijednost parametra vrijedi za svaki pojedini pesticid. Za aldrin, dieldrin, heptaklor i heptaklor epoksid granična vrijednost iznosi 0,030 µg/l.

Napomena 7 – »Pesticidi – ukupno« znači zbroj pojedinih pesticida kvantitativno određenih u postupku praćenja.

Napomena 8 – Specificirani spojevi su: benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(ghi)perilen, indeno(1,2,3-cd)piren.

Napomena 9 – Specificirani spojevi su: kloroform, bromoform, dibromklormetan, bromdiklormetan.

Napomena 10 – Voda ne smije biti agresivna.

Napomena 11 – Za negaziranu izvorsku vodu u ambalaži minimalna vrijednost može biti smanjena na 4,5.

– Za izvorsku vodu u ambalaži koja prirodno sadrži ugljikov dioksid ili je dodan, minimalna vrijednost može biti i manja.

Napomena 12 – Ovaj parametar nije potrebno mjeriti ako je parametar TOC analiziran.

Napomena 13 – Ovaj parametar nije potrebno mjeriti kod opskrbe vodom manjom od 10 000 m³/dan.

Tablica 3. KARAKTERISTIKE IZVEDBE(*) ANALIZE TVARI IZ TABLICE 1. i 2.

Tvari	Točnost vrijednosti parametra u % (Napomena 1)	Preciznost vrijednosti parametra u % (Napomena 2)	Granica detekcije u % vrijednosti parametra (Napomena 3)	Uvjeti	Napomena
Akrlamid				1	
Aluminij	10	10	10		
Amonij	10	10	10		
Antimon	25	25	25		
Arsen	10	10	10		
Bakar	10	10	10		
Barij	25	25	25		
Benzen	25	25	25		
Benzo(a)piren	25	25	25		
Bor				Vidi Tablicu 1.	
Bromat	25	25	25		
Cijanidi	10	10	10		4.
Elektrovodljivost	10	10	10		
1,2-dikloretan	25	25	10		
Epiklorhidrin				1	

Fluoridi	10	10	10		
Kadmij	10	10	10		
Kloridi	10	10	10		
Krom	10	10	10		
Mangan	10	10	10		
Nikal	10	10	10		
Nitrati	10	10	10		
Nitriti	10	10	10		
Olovo	10	10	10		
Oksidacija	25	25	10		5
Pesticidi	25	25	25		6
Policiklički aromatski ugljikovodici	25	25	25		7
Selen	10	10	10		
Natrij	10	10	10		
Sulfat	10	10	10		
Tetrakloreten	25	25	10		8
Triklloreten	25	25	10		8
Ukupni trihalometani	25	25	10		7
Vinil klorid				1	
Željezo	10	10	10		
Živa	20	10	20		

(*) Analitičke metode korištene za mjerenja koncentracije tvari navedenih u Tablici 1. ovog Dodatka moraju omogućiti mjerenje najmanjih koncentracija navedenih parametara s odgovarajućom točnošću, preciznošću i granicom detekcije. Bez obzira na osjetljivost primijenjene metode, rezultat se prikazuje sa najmanje onoliko decimalnih mjesta sa koliko je izražena najveća dozvoljena vrijednost koncentracije propisane u Tablici 1. ovog Dodatka.

Uvjet 1. Kontrolirati u skladu sa specifikacijom proizvoda

Napomena 1 – Točnost je sustavna pogreška i predstavlja razliku između srednje vrijednosti većeg broja ponovljenih mjerenja i prave vrijednosti.

Napomena 2 – Preciznost je slučajna pogreška i uglavnom se izražava kao standardna devijacija (unutar serije mjerenja i između njih) rasipanja rezultata oko srednje vrijednosti. Prihvatljiva preciznost je dvostruka vrijednost standardne devijacije.

Napomena 3 – Granica detekcije je:

- trostruka vrijednost standardne devijacije prirodnog uzorka koji sadrži nisku koncentraciju tog parametra ili
- peterostruka vrijednost standardne devijacije slijepe probe.

Napomena 4 – Metodom se mora odrediti ukupni cijanid u svim oblicima.

Napomena 5 – Oksidacija se izvodi 10 minuta pri 100 °C u kiselim uvjetima, uz uporabu permanganata.

Napomena 6 – Vrijednosti iz tablice vrijede za svaki pojedini pesticid. Ako se granica detekcije ne može dostići prilikom mjerenja, obvezno je poduzimanje svih prikladnih mjera kako bi se dostigle predložene granice.

Napomena 7 – Značajke provedbe ispitivanja vrijede za pojedine spojeve od 25% vrijednosti navedene u Dodatku 1.

Napomena 8 – Značajke provedbe ispitivanja vrijede za pojedine spojeve od 50% vrijednosti navedene u Dodatku 1.

pH – vrijednost mora biti određivana ispitnim metodama s odgovarajućim područjem mjerenja, točnošću 0,2 pH jedinice i preciznošću 0,2 pH jedinice.

Tablica 4. MINIMALNA GODIŠNJA UČESTALOST UZORKOVANJA I ANALIZA IZVORSKE VODE U AMBALAŽI

Količina vode namijenjene za pakiranje u m³/dan*	Broj uzoraka za redovno ispitivanje (prema Tablici 5.)	Broj uzoraka za periodičko ispitivanje (prema Tablici 2.)
< / = 10	1	1
> 10 < / = 60	12	1
> 60	12+1 za svakih narednih 5 m ³	1+1 za svakih narednih 100 m ³

* Računa se kao prosječna količina po danu u kalendarskoj godini

Tablica 5. OBVEZNI PARAMETRI ISPITIVANJA PRIRODNIH IZVORSKIH VODA U AMBALAŽI

Fizikalno-kemijski i kemijski pokazatelji	Mikrobiološki pokazatelji
Amonij	<i>Escherichia coli</i>
Boja	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>
Vodljivost	Koliiformne bakterije

Koncentracija vodikovih iona (pH vrijednost)	Broj kolonija 22 oC
Miris	Broj kolonija 37 oC
Mutnoća	
Okus	
Željezo	

DODATAK 3.

Tablica 6. NAJVEĆE DOPUŠTENE KONCENTRACIJE OSTATAKA NAKON OBRADJE PRIRODNIH MINERALNIH I PRIRODNIH IZVORSKIH VODA ZRAKOM OBOGAĆENIM OZONOM

Ostatak nakon obrade	Najveća dopuštena koncentracija (µg/l)
Otopljeni ozon	50
Bromati	3
Bromoformi	1

DODATAK 4.

Tablica 7. PREHRAMBENE TVRDNJE I NAVODI TE UVJETI ZA NJIHOVO KORIŠTENJE

Svojstva	Uvjet
Mala količina minerala	Količina minerala, određena kao suhi ostatak, manja od 500 mg/l
Vrlo mala količina minerala	Količina minerala, određena kao suhi ostatak, manja od 50 mg/l
Bogata mineralima	Količina minerala, određena kao suhi ostatak, veća od 1500 mg/l
Sadrži bikarbonat	Količina bikarbonata veća od 600 mg/l
Sadrži sulfat	Količina sulfata veća od 200 mg/l
Sadrži klorid	Količina klorida veća od 200 mg/l
Sadrži kalcij	Količina kalcija veća od 150 mg/l
Sadrži magnezij	Količina magnezija veća od 50 mg/l
Sadrži fluorid	Količina fluorida veća od 1 mg/l
Sadrži željezo	Količina divalentnog željeza veća od 1 mg/l
Kiselica	Količina slobodnog CO ₂ veća od 250 mg/l

Sadrži natrij	Količina natrija veća od 200 mg/l
Pogodno za pripremu hrane za dojenčad	—
Pogodna za dijetu s malom količinom natrija	Količina natrija manja od 20 mg/l
Može imati laksativan učinak	—
Može imati diuretski učinak	—

DODATAK 5.

ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA PRIZNAVANJA PRIRODNE MINERALNE VODE/PRIRODNE IZVORSKE VODE/IZVORSKE VODE

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

10 000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 78, P.P. 1034

Popunjava MPRRR	Klasa:
	Urbroj:
	Datum podnošenja zahtjeva:

Popunjava podnositelj zahtjeva

1. ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA PRIZNAVANJA (zaokružiti):

(A) PRIRODNE MINERALNE VODE

— članak 21.

— članak 22.

— članak 23.

— članak 24.

(B) PRIRODNE IZVORSKE VODE

— članak 26.

— članak 27.

— članak 28.

– članak 29.

2. PODACI O PODNOSITELJU ZAHTEVA

PROIZVOĐAČ	
(naziv tvrtke)	
ADRESA PROIZVOĐAČA	
(ulica, kućni broj, poštanski broj, naziv mjesta, država)	
UVOZNIK	
(naziv tvrtke)	
ADRESA UVOZNIKA	
(ulica, kućni broj, poštanski broj, naziv mjesta, država)	
TRGOVAČKI NAZIV PROIZVODA	
NAZIV IZVORA	
MJESTO KORIŠTENJA IZVORA	

Mjesto i datum Potpis podnositelja zahtjeva

DODATAK 6.

TEHNOLOŠKI ZAHTEVI ZA KORIŠTENJE AKTIVNOG ALUMINIJEVOG OKSIDA U SVRHU UKLANJANJA FLUORIDA IZ PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Subjekti u poslovanju s hranom moraju primijeniti sljedeće proizvodne postupke:

1. Prije korištenja aktivnog aluminijevog oksida u postupku uklanjanja fluorida iz vode moraju se ukloniti svi rezidui. To se provodi na način da se aktivni aluminijev oksid tretira kiselim ili alkalnim kemikalijama, a zatim ispiru radi uklanjanja sitnih čestica.

2. U razdoblju od jednog do četiri tjedna, ovisno o sastavu i protoku vode, treba se provesti postupak regeneracije. To uključuje primjenu odgovarajućih kemikalija radi uklanjanja apsorbiranih iona u svrhu vraćanja apsorpcijske sposobnosti aktivnog aluminijevog oksida te radi uklanjanja svih eventualno formiranih biofilmova. Ovaj postupak provodi se u tri stupnja:

– Obrada natrijevim hidroksidom radi uklanjanja fluorida i zamjena s hidroksidnim ionima;

– Obrada kiselinom kako bi se uklonio preostali natrijev hidroksid i aktivirao medij;

– Ispiranje vodom za piće ili demineraliziranom vodom i završno kondicioniranje vodom kako bi se osiguralo da aktivni aluminijski oksid nema utjecaj na ukupni mineralni sastav obrađene vode.

3. Kemikalije i reagensi korišteni za postupke navedene pod točkama 1. i 2. ovog Dodatka moraju biti u skladu s važećim europskim normama[4] ili primjenjivim nacionalnim normama koje se odnose na čistoću kemijskih reagensa koji se koriste za obradu vode za piće.

4. Aktivni aluminijski oksid mora biti sukladan europskoj normi za ispitivanje ispiranja (EN 12902)[5] kako bi se osiguralo da u vodi nema rezidua što bi rezultiralo koncentracijama višim od onih navedenih ovim Pravilnikom ili Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (»Narodne novine« br. 47/08)[6]. Ukupna količina aluminijskih iona u obrađenoj vodi, kao rezultat otpuštanja aluminija, glavne tvari iz aktivnog aluminijskog oksida, ne smije biti veća od 200 µg/l, odnosno kako je propisano Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće.

5. Proizvodni koraci podliježu dobroj proizvođačkoj praksi i HACCP načelima definiranim Pravilnikom o higijeni hrane (»Narodne novine, broj 99/07, 27/08, 118/09)[7].

6. Subjekt u poslovanju s hranom dužan je provoditi kontrolu kako bi se osigurala pravilna primjena svih proizvodnih postupaka, naročito onih za održavanje bitnih svojstava vode i sadržaja fluorida.

[1] Pravilnik preuzima odredbe:

– Direktive 2009/54/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o iskorištavanju i stavljanju na tržište prirodnih mineralnih voda;

– Direktive Komisije 2003/40/EZ od 16. svibnja 2003. koja određuje popis, dopuštene količine i zahtjeve za označavanje sastojaka prirodnih mineralnih voda i uvjete za korištenje zraka obogaćenog ozonom u obradi prirodnih mineralnih voda i izvorskih voda;

– Uredbe Komisije 115/2010 od 9. veljače 2010. koja propisuje uvjete uklanjanja fluorida iz prirodne mineralne i prirodne izvorske vode aktivnim aluminijskim oksidom

– Direktive Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kakvoći vode za ljudsku potrošnju

[2] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o Zakoniku Zajednice koji se odnosi na medicinske proizvode za ljudsku uporabu.

[3] Pravilnik preuzima odredbe:

– Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o usklađivanju propisa država članica koji se odnose na označavanje, prezentaciju i reklamiranje prehrambenih proizvoda;

– Direktive Komisije 87/250/EEZ od 15. travnja 1987. o oznaci alkoholne jakosti po volumenu kod označavanja alkoholnih pića namijenjenih za prodaju krajnjem potrošaču;

- Direktive Vijeća ministara 89/396/EEZ od 14. lipnja 1987. o oznakama ili znakovima koje određuju seriju kojoj hrana pripada;
- Direktive Komisije 2008/5/EZ od 30. siječnja 2008. koja se odnosi na obvezno označavanje kod određene hrane pojedinih drugih od onih propisanih Direktivom 2000/13/EZ Europskog parlamenta i vijeća;
- Direktive Komisije 2002/67/EZ od 18. srpnja 2002. koja se odnosi na označavanje hrane koja sadrži kinin i hrane koja sadrži kofein;
- Uredbe Komisije (EZ) broj 608/2004 od 31. ožujka 2004. koja se odnosi na označavanje hrane i sastojaka hrane s dodanim fitosterolima, fitosterol esterima, fitostanolima i fitostanol esterima;
- Direktive 94/35/EZ Europskog parlamenta i Komisije od 30. lipnja 1994. o sladilima koja se koriste u hrani;
- Direktive Komisije 1999/10/EZ od 8. ožujka 1999. kojom se derogiraju odredbe članka 7. Direktive Vijeća 79/112/EEZ o označavanju hrane;
- Uredbe (EZ) broj 1332/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim enzimima i izmjeni Direktive Vijeća 83/417/EEZ, Uredbe Vijeća (EZ) br. 14931/1999, Direktive 2000/13/EZ, Direktive Vijeća 2001/112/EZ i Uredbe (EZ) br. 258/97.

[4] Europska norma razvijena od strane Europskog odbora za normizaciju (CEN)

[5] Europske norme EN 12902 (2004.): Proizvodi koji se koriste za obradu vode za piće. Anorganski nosači i materijali za filtriranje

[6] Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće preuzimaju se odredbe Direktive Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kakvoći vode za ljudsku potrošnju.

[7] Pravilnikom o higijeni hrane se preuzimaju odredbe Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane te Uredbe Komisije (EZ) br. 1019/2008 od listopada 2008. godine kojom se mijenja Dodatak II. Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o higijeni hrane (EZ) br. 852/2004.